

Krajský úřad

odbor sociálních věcí

Zpráva o plnění Koncepce rodinné politiky Ústeckého kraje 2023-2027 za rok 2024

Usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje č. 027/18Z/2022 ze dne 12.12.2022 byla schválena Koncepce rodinné politiky Ústeckého kraje 2023-2027. Koncepce rodinné politiky strategickým dokumentem Ústeckého kraje a představuje určitý směr, jímž se bude rozvoj tohoto segmentu v Ústeckém kraji ubírat. Koncepce obsahuje cíle a opatření, prostřednictvím kterých by mělo dojít k jejich dosažení.

Garantem zpracování Koncepce byl stanoven odbor sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje, který zároveň monitoruje a kontroluje plnění plánu. Monitoring a kontrola plnění plánu probíhá vždy 1x ročně. Analýza plnění cílů je obsahem této Zprávy o plnění Koncepce rodinné politiky Ústeckého kraje 2023-2027 za rok 2024.

3.1 Institucionální zajištění rodinné politiky na úrovni kraje a podpora téhož na obecní úrovni

Cíl 3.1.1 Ukotvení agendy regionální rodinné politiky v systému Ústeckého Kraje a Krajského úřadu Ústeckého kraje.

Pro úspěšnou realizaci regionální rodinné politiky je potřeba ustanovit orgán zodpovědný za agendu rodinné politiky na úrovni kraje a krajského úřadu. Náplní agendy je analytická, koncepční a koordinační činnost v oblasti prarodinných aktivit.

Opatření 3.1.1.1 Udržení stávajícího výboru pro sociální věci, bezpečnost a sociálně vyloučené lokality.

Opatření 3.1.1.2 Udržení stávající pracovní pozice koordinátora prarodinné politiky v rámci sociálního odboru Krajského úřadu Ústeckého kraje.

Opatření 3.1.1.3 Udržení stálé pracovní skupiny pro rodinnou politiku, která je složena ze zástupců různorodých aktérů rodinné politiky (například mateřská a rodinná centra, zástupci sociálních služeb, experti ve specifických oblastech, zástupce Univerzity J. E. Purkyně atd.).

ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO

Cíl je považován za částečně naplněný. Náplní agendy regionální rodinné politiky v systému Ústeckého Kraje a Krajského úřadu Ústeckého kraje je analytická, koncepční a koordinační činnost v oblasti prarodinných aktivit. Tyto činnosti byl zajišťovány především prostřednictvím odboru sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje, ale spolupracovaly na ní i další orgány, jako např. další odbory Krajského úřadu Ústeckého kraje, volené orgány kraje a další

instituce. Rodinná politika měla v roce 2024 v Ústeckém kraji podporu, oblast byla rozvíjena a je s ní počítáno i do budoucna.

Výbor Zastupitelstva pro sociální věci, bezpečnost a sociálně vyloučené lokality je funkční. Po volbách došlo k obměně členů a volbě nového předsedy.

V rámci odboru sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje (oddělení plánování a registrace sociálních služeb) byla i nadále obsazena pracovní pozice koordinátora rodinné politiky.

V roce 2024 nebyla aktivní stálá pracovní skupina pro rodinnou politiku složená ze zástupců různorodých aktérů rodinné politiky (například mateřská a rodinná centra, zástupci sociálních služeb, experti ve specifických oblastech, zástupce Univerzity J. E. Purkyně atd.). V následujícím roce je plánováno obnovení setkávání stálé pracovní skupiny pod vedením nového koordinátora rodinné politiky.

V rámci Ústeckého kraje docházelo k úzké spolupráci Krajské koordinátorky za Síť pro rodinu (je členkou krajské pracovní skupiny prorodinné politiky) s pracovní skupinou pro propagaci pěstounské péče v Ústeckém kraji. Koncem roku 2021 se Síť pro rodinu zapojila do spolupráce s Ústeckým kraje v rámci kampaně na vyhledávání nových pěstounů, tato spolupráce nadále pokračuje.

Cíl 3.1.2 Prorodinný přístup je uplatňován v rámci koncepcí a strategií Ústeckého kraje

Ve všech oblastech veřejné správy realizované krajem je prorodinný přístup akcentován, rodinná politika je realizována na základě koncepce rodinné politiky, která je pravidelně aktualizována v souladu s potřebami obyvatel kraje.

Opatření 3.1.2.1 Existuje platný koncepční dokument definující cíle a zásady rodinné politiky Ústeckého kraje, stejně jako opatření k jejich naplňování.

Opatření 3.1.2.2 Realizace cílů a opatření koncepce rodinné politiky je každoročně vyhodnocována, dle výstupů analýzy dochází k její aktualizaci, a to ve spolupráci s relevantními aktéry rodinné politiky (obce, multioborové platformy, akademický sektor, neziskové organizace apod.).

SPLNĚNO

Cíl je považován za naplněný, dne 12.12.2022 došlo pod číslem usnesení 027/18Z/2022 ke schválení Koncepce rodinné politiky Ústeckého kraje 2023-2027. Další strategické materiály byly vytvářeny v souladu s Koncepcí rodinné politiky a jejími cíli.

Realizace cílů a opatření koncepce rodinné politiky je každoročně vyhodnocována. V roce 2024 byla Zpráva o plnění Koncepce rodinné politiky Ústeckého kraje 2023-2027 předložena Zastupitelstvu Ústeckého kraje, které ji vzalo na vědomí usnesením č. 028/28Z/2024.

Cíl 3.1.3 Regionální podpora

Pro úspěšnou realizaci rodinné politiky v kraji je potřeba podpořit především obce, které jsou k občanům nejbližší.

Opatření 3.1.3.1 Podpora vzniku lokálních koncepcí rodinné politiky a zvyšování kompetencí obcí a dalších subjektů v oblasti rodinné i seniorské politiky.

Opatření 3.1.3.2 Podpora informovanosti obcí o aktivitách Ústeckého kraje v oblasti rodinné politiky.

SPLNĚNO

Situace rodin je průběžně a pravidelně monitorována a vyhodnocována, jsou přijímána opatření, která v souladu s aktuálními potřebami a prioritami směřují ke zlepšení životní situace rodin. Obce jsou o aktivitách Ústeckého kraje v oblasti rodinné politiky informovány především prostřednictvím webových stránek Ústeckého kraje, webových stránek projektu Audit familyfriendlycommunity, katalogu sociálních služeb nebo při osobních jednáních s koordinátorem rodinné politiky a dalšími pracovníky Ústeckého kraje.

V roce 2024 pokračoval projekt Audit familyfriendlycommunity. Audit je rozšířením podpory obcí ze strany Ústeckého kraje a má pomoci v úsilí obcí o zlepšování podmínek života rodin. Významnou výhodou auditu je pomoc v realizaci těch opatření, která si obec na základě systematicky provedené analýzy sama zvolí a se souhlasem rady nebo zastupitelstva obce po dobu tří let realizuje a naplňuje. Ve druhém kole projektu došlo k zapojení dalších obcí do projektu a dvě obce z prvního kola obdrželi základní certifikát. Ústecký kraj také uspořádal již třetí úvodní seminář pro obce a města. Zúčastněné obce a města měli následně možnost se rozhodnout, zda se do tohoto prorodinného projektu v následujícím roce 2025 zapojí, či nikoliv.

Kromě obcí byly zvyšovány kompetence i dalším subjektům, např. mateřským, rodinným a komunitním centrům prostřednictvím podpořeného projektu Síť pro rodinu v Ústeckém kraji 2024. Pro členská mateřská, rodinná, komunitní centra byla realizována 2 intervizní setkání (29.10.2024 Štětí, 18.12.2024 Ústí nad Labem), 1 vícedenní mezikrajové (30.10.-01.11.2024 Dobruška), poskytnuto 276 poradenství, uskutečněno 33 miniregionálních setkání/osobních návštěv ve většině center s cílem individuálního poradenství vedení center a zaměstnanců center v oblasti práce s dětmi a jejich rodinami, programového zaměření center a organizačně právních náležitostí centra. Došlo k proškolení 3 chův. Uspořádáno bylo 22 celorepublikových tematických online setkání určených pracovníkům a dobrovolníkům center, 40 seminářů a webinářů a bylo vydáno 11 krajských newsletterů. Proběhl také kulatý stůl s názvem: „Rodinná politika v obcích – Jak využít potenciál mateřských, rodinných a komunitních center k úspěšnému naplňování rodinné politiky“.

3.2 Finanční podpora rodinné politiky

Cíl 3.2.1 Podpora činnosti aktérů rodinné politiky

Ústecký kraj si je vědom, že bez finanční podpory rodinné politiky, by byly výsledky značně limitovány. Proto je v plánu neustále zlepšovat podmínky pro čerpání finanční podpory a také vytvoření dvou nových dotačních programů, které podpoří v rodinné politice jednak obce a jednak od roku 2024 podpoří profesionální poradny pro mezilidské vztahy, které by měly preventivně působit na posilování rodinných vazeb.

Opatření 3.2.1.1 Zachování dotačního programu Podpora Ústeckého kraje v oblasti prarodinných aktivit.

Opatření 3.2.1.2 Přímá podpora rodin prostřednictvím systému Senior Pasu a Rodinných pasů.

Opatření 3.2.1.3 Realizace projektu Audit familyfriendlycommunity pro obce.

Opatření 3.2.1.4 Vytvoření části B dotačního programu Podpora Ústeckého kraje na sociální služby – malý dotační program, pro podporu specializovaných rodinných poraden.

Opatření 3.2.1.5 Vytvoření dotačního programu zaměřeného na obce, pro podporu realizace opatření souvisejících s auditu familyfriendlycommunity.

SPLNĚNO

Ústecký kraj v rámci podpory rodin, osob se zdravotním postižením a seniorů vyhlásil dotační program „Podpora služeb nedefinovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách“. Tento program je určen na podporu aktivit a programů, které nejsou definovány v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, jako druhy sociálních služeb, ale které sociální služby poskytované podle tohoto zákona na území Ústeckého kraje doplňují, rozšiřují a navazují na ně. Dle své povahy jsou jednotlivé programy v souladu se strategickými dokumenty Ústeckého kraje, tj. Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2022-2024, Konceptí rodinné politiky Ústeckého kraje 2023-2027, Ústeckým krajským plánem vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením 2021-2025, Strategií podpory rozvoje dobrovolnictví Ústeckého kraje 2023-2024.

Program podpory A se zaměřoval na podporu rozvoje prarodinných aktivit:

- a) osvětové – vzdělávací programy pro rodiny za účelem podpory její stability (např. kurzy partnerství, kurzy rodičovství apod.),
- b) celoroční volnočasové aktivity pro děti předškolního věku a jejich rodiče za účelem prevence sociálního vyloučení z důvodu dlouhodobé péče o ně (zejména podpora činností mateřských, rodinných a komunitních center),
- c) celoroční aktivity na podporu mezigeneračního soužití.

Projekt Audit familyfriendlycommunity byl realizován v roce 2024 a je s ním počítáno i pro následující rok. Cílem Auditů familyfriendlycommunity je podpořit a rozvíjet pro-rodinné klima v obci, klima, které je přátelské rodině, které podpoří budování vztahů v rodinách a mezigenerační dialog. Cílem je také zvýšit atraktivitu obce jako místa vhodného pro rodiny, děti, seniory a zaměstnavatele.

Obce začleněné do projektu Auditů familyfriendlycommunity byly bodově zvýhodněné ve výše uvedeném Programu podpory A s ohledem na jejich snahu podpořit rodinnou situaci na jejich území. K vytvoření samostatného dotačního programu zaměřeného na obce, pro podporu realizace opatření souvisejících s audity familyfriendlycommunity, nedošlo.

Dalším nástrojem na přímou podporu rodin v roce 2024 zůstal systém Senior Pasu a Rodinných pasů, který je možný čerpat na celém území Ústeckého kraje. Vzhledem k nízkému využívání je však pro rok 2025 zvažováno tento systém nadále nepodporovat a využít finanční prostředky jiným efektivním způsobem.

Byl vyhlášen dotační program „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby 2024 – malý dotační program“. Předmětem podpory jsou registrované sociální služby podle typologie obsažené v § 37–58, 60–63, 65–67 a 69–70 zákona o sociálních službách a v souladu s vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách poskytované na území Ústeckého kraje. *Specializované rodinné poradny* spadají pod služby odborného sociálního poradenství, prostřednictvím výše uvedeného malého dotačního programu tedy mohly žádat o finanční podporu.

3.3 Podpora aktivit doplňujících sociální a zdravotní služby

Cíl 3.3.1 Podpora aktivit vhodně doplňujících systém sociálních a zdravotních služeb

Rodinná politika je širokým, propojeným systémem, do kterého patří nejen služby pro rodinu, ale také další návazné služby. V tomto cíli je akcentován další úhel pohledu, který nemůže být opomíjen, tedy podpora a spolupráce všech aktérů rodinné politiky, která se mnohdy děje méně formalizovanou cestou, ale je potřeba.

Opatření 3.3.1.1 Vizibilita aktérů rodinné politiky.

Opatření 3.3.1.2 Podpora neformálních pečujících.

Opatření 3.3.1.3 Podpora rodiny a mezilidských vztahů skrze podporu odborných sociálních poraden zaměřených na cílovou skupinu rodin.

Opatření 3.3.1.4 Podpora aktivit aktérů rodinné politiky působících v této oblasti.

SPLNĚNO

Společnost Síť pro rodinu ve spolupráci s Ústeckým krajem uspořádala 5. ročník osvětové kampaně Festival rodiny, která upozorňuje na hodnotu rodiny, ale i na přínos práce Sítě pro rodinu, mateřských, rodinných a komunitních center a dalších organizací pracujících s rodinami, jakožto důležitých aktérů působících na poli prevence. Do kampaně se zapojily prarodinné organizace po celém Ústeckém kraji se svými akcemi v období od 12. května do 16. června. Cílem byla podpora prevence zdravé a funkční rodiny a podněcování ke společnému trávení volného času, stejně tak ke vzdělávání a osvětě v této oblasti.

Neformální pečujícími byla věnována v roce 2024 pozornost prostřednictvím projektu Digitalizace pečovatelských služeb na území Ústeckého kraje. Z operačního programu Spravedlivá transformace vznikají výcviková centra pro neformální pečující. Došlo ke změnám lokalit výcvikových center – v plánu je vznik v Mostě, České Kamenici, Podbořanech a v Jiřkově. Centrum v Chomutově je již od února 2024 funkční. Tři výcviková centra vznikla podporou jiných projektů, nachází se v Litoměřicích, Bílině a Ústí nad Labem. Na následující rok je plánována konference *Podpora pečujících a péče o seniory v přirozeném prostředí*.

Aktivity aktérů rodinné politiky působících v této oblasti byly podpořeny v rámci dotačního programu „Podpora služeb nedefinovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách“ Tento program je určen na podporu aktivit a programů, které nejsou definovány v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, jako druhy sociálních služeb, ale které sociální služby poskytované podle tohoto zákona na území Ústeckého kraje doplňují, rozšiřují a navazují na ně.

Program podpory A se zaměřoval na podporu rozvoje prarodinných aktivit:

- a) osvětové – vzdělávací programy pro rodiny za účelem podpory její stability (např. kurzy partnerství, kurzy rodičovství apod.),
- b) celoroční volnočasové aktivity pro děti předškolního věku a jejich rodiče za účelem prevence sociálního vyloučení z důvodu dlouhodobé péče o ně (zejména podpora činností mateřských, rodinných a komunitních center),
- c) celoroční aktivity na podporu mezigeneračního soužití.

Pokračovala podpora odborných sociálních poraden zaměřených na cílovou skupinu rodin. Služby odborného sociálního poradenství byly podporovány prostřednictvím dotačního programu „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji 2024“ a také programu „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby 2024 – malý dotační program“.

Prostřednictvím Sítě pro rodinu docházelo k podpoře mateřských, rodinných a komunitních center – individuální poradenství vedení center a zaměstnanců center v oblasti práce s dětmi a jejich rodinami, programové zaměření center a organizačně právních náležitostí centra, semináře, vydávání newsletterů, pořádání kulatého stolu a další aktivity.

3.4 Osvětová informační činnost směřující ke zdravé a funkční rodině

Cíl 3.4.1 Podpora aktivit v oblasti komunikace

Smyslem tohoto cíle je zlepšit systém komunikace kraje vůči všem aktérům rodinné politiky. Cesty, které k tomu byly zvoleny, jsou k nalezení níže v jednotlivých opatřeních.

Opatření 3.4.1.1 Zpracování komunikační strategie kraje v oblasti rodinné politiky.

Opatření 3.4.1.2 Pravidelné vydání newsletteru prostřednictvím emailu.

Opatření 3.4.1.3. Zajištění jednoho workshopu/setkání za rok na různá aktuální témata a předání dobré praxe.

Opatření 3.4.1.4 Aktivní využívání podsekce „rodinná politika“, která je umístěna v sekci „Sociální péče“ na webových stránkách Ústeckého kraje jako nástroj pro informování veřejnosti o cílech rodinné politiky Ústeckého kraje, realizovaných opatřeních a možnostech využití nástrojů podpory rodiny.

ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO

Cíl je naplňován prostřednictvím strategických dokumentů kraje. Dále také v prostřednictvím spolupráce s organizacemi, které poskytují sociální služby pro rodiny nebo poskytují jiné činnosti v oblasti rodinné politiky, které tyto služby doplňují. Docházelo k finanční podpoře činností v oblasti rodinné politiky prostřednictvím různých výše zmiňovaných dotačních programů.

Opatření zajištění jednoho workshopu/setkání za rok na různá aktuální témata a předání dobré praxe nebylo v roce 2024 naplněno.

Newsletter *RODINA – Krajský zpravodaj pro rodiny* je jeden z nástrojů rodinné politiky k předávání informací o akcích, aktualitách a zajímavých tématech, která probíhají na území Ústeckého kraje. V roce 2024 ho byla vydána dvě čísla.

V roce 2024 proběhla aktualizace webových stránek sociálního odboru včetně podsekce „rodinná politika“. Zde dochází ke zveřejňování aktuálních témat z oblasti rodinné politiky a výše zmíněného newsletteru: <https://www.kr-ustecky.cz/rodinna%2Dpolitika/ms-303602/p1=303602>. Ten je zároveň distribuován prostřednictvím e-mailů.

3.5 Podpora života v seniorském věku

Rodinu vnímáme od narození až do konce života, rozhodli jsme se tedy zařadit do tohoto strategického materiálu i část speciálně věnovanou seniorům. Stárnutí populace je nyní velmi aktuálním tématem, které nelze přehlížet. Souhrn opatření tedy reflektuje nejen podporu v seniorském věku, ale také šíření povědomí o této problematice a preventivní jednání, které bude mít za následek zlepšení vztahu v rodinách, a tedy menší zátěž pro sociální a další služby ve chvíli, kdy budou rodiny více ochotny se o své nejstarší členy postarat.

Opatření 3.5.1 Podpora setrvání seniorů v domácím prostředí.

Opatření 3.5.2 Podpora dostupných a kvalitních, zejména terénních a ambulantních sociálních služeb.

Opatření 3.5.3 Podpora rozvoje dobrovolnictví v kontextu zvyšování kvality života seniorů.

Opatření 3.5.4 Medializace tématu stárnutí prostřednictvím webových stránek kraje.

Opatření 3.5.5 Podpora bezpečí seniorů.

Opatření 3.5.6 Podpora prevence v oblasti stárnutí společnosti prostřednictvím vytvoření videospotů zaměřených na žáky středních škol.

Opatření 3.5.7 Podpora inovativních řešení v oblasti péče o seniory

ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO

Odbor sociálních věcí se snaží i nadále uskutečňovat aktivity vedoucí k podpoře seniorů a osob se zdravotním postižením tak, aby mohli so nejdéle setrvat ve svém přirozeném domácím prostředí. K tomu je zapotřebí podpora terénních sociálních služeb, jako jsou pečovatelské služby a osobní asistence, které byly ze strany Ústeckého kraje intenzivně podporovány. Služby osobní asistence byly v roce 2024 zapojeny do projektu „Podpora sociálních služeb v rámci projektu POSOSUK 5“ v rámci kterého jim byla poskytována finanční i metodická podpora.

V roce 2024 proběhly kontroly plnění vizí a požadavků Ústeckého kraje u šesti poskytovatelů sociálních služeb, z toho u čtyř poskytovatelů pečovatelské služby a u dvou poskytovatelů osobní asistence. Dále proběhly 3 monitoringy (metodická podpora), z toho dva u poskytovatelů pečovatelských služeb a jeden u osobní asistence. Podstatné je nastavení dostupnosti a rozsahu zjišťovaných potřeb do souladu s vizemi kraje. Dostupnost těchto služeb umožní, aby osoby se zdravotním postižením nemusely žít v pobytových zařízeních, ale mohly žít co nejvíce samostatný život v přirozeném prostředí, pokud to jejich zdravotní stav umožňuje.

Ústecký kraj vyhlásil dotační program „Podpora služeb nedefinovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách oblast“ oblast podpory C – Podpora rozvoje dobrovolnictví. Účelem je úhrada nákladů na provoz dobrovolnických center působících v Ústeckém kraji, které v předchozím roce zajistily alespoň 900 dobrovolnických hodin.

Tématu stárnutí se na webových stránkách Ústeckého kraje věnuje sekce „Seniori a handicapovaní“:

<https://www.kr-ustecky.cz/seniori%2Da%2Dhandicapovani/ms-308246/p1=308246>.

Ústecký kraj se snažil v roce 2024 podporovat bezpečí seniorů prostřednictvím vzdělávání v této oblasti. V rámci projektu Programu MV ČR realizoval 5 vzdělávacích dní na téma „Bezpečí seniorů v realitě i na sítích“ celkem pro 250 seniorů v Ústeckém kraji. Ústecký kraj také zajistil jeden seminář pro manažery prevence kriminality a další odborníky v Ústeckém kraji na téma „Prevence závislostí na technologiích – rizika virtuálního světa“.

Opatření podpora prevence v oblasti stárnutí společnosti prostřednictvím vytvoření videospotů zaměřených na žáky středních škol nebylo dosud naplněno.

Podpora inovativních řešení v oblasti péče o seniory byla zajištěna prostřednictvím projektu Digitalizace pečovatelských služeb. Projekt si dává za cíl zlepšit kvalitu a dostupnost péče pro seniory a osoby se zdravotním postižením v Ústeckém kraji. Pro tento účel bude vytvořen nový software pro pečovatelské služby, který usnadní práci pečovatelek přímo v terénu. Díky mobilní aplikaci budou moci zaznamenávat provedené úkony přímo v domácnostech klientů. To ušetří čas a zvýší efektivitu služeb. Nově vyvinutý software také zajistí lepší komunikaci s rodinnými příslušníky klientů, kteří mít přehled o poskytnuté péči a pomoci. Kromě softwaru budou pořízeny i moderní pomůcky pro domácí péči, jako jsou bezpečnostní a monitorovací systémy.

Závěr

Koncepce rodinné politiky Ústeckého kraje 2023-2027 je rozdělena na dvě části: první je analytická a obecná část, druhá je návrhová. Výše jsou uvedeny všechny cíle a opatření z návrhové části, včetně zhodnocení, jak se v roce 2024 dařilo tyto cíle naplnit. Z vyhodnocení je patrné, že se v Ústeckém kraji daří stanovené cíle v oblasti rodinné politiky naplňovat. V příštím roce dojde k opětovnému přehodnocení a vytvoření Zprávy o plnění Koncepce rodinné politiky Ústeckého kraje 2023-2027 za rok 2025.